

TERMÍN: 11.08.2020

xx23073xx
Recenzia B
Jarko Fidrmuc
jarko.fidrmuc@zu.de

*Prosím nezasahujte do tejto tabuľky*RECENZENT/KA (meno a priezvisko, pozícia, inštitúcia): **Jarko Fidrmuc**NÁZOV MATERIÁLU: **Správa o produktivite a konkurencieschopnosti Slovenska 2019**TYP VÝSTUPU*[1]: **Analýza**

(pri spoločných výstupoch uviesť aj typy individuálnych vkladov):

ANALYTICKÝ ÚTVAR, REZORT: **Úrad vlády SR - Inštitút pre stratégie a analýzy**AUTORI/KY: **Jan Fidrmuc, Kristína Gardoňová, Martin Hulényi, Zuzana Zavorská;**

SPOLUAUTORI/KY: - - ; - - ; - - ; - -

RECENZNÝ FORMÁT*[2]: **2****PRIPOMIENKY:**

P.č	Pripomienka sa vzťahuje k (strana, odsek):	Text pripomienky*[3]	Odôvodnenie pripomienky	Vysporiadanie sa s pripomienkou*[4]
1	Strana rímska V, bod 5	... prioritizovať projekty s najvyššou hodnotou za peniaze.	Infraštruktúrne projekty môžu a majú mať rôzne motivácie, napr. ochranu životného prostredia určitej oblasti, ktorá môže znížiť ekonomický výnos. Preto je dôležité formulovať dlhodobú stratégiu vývoja infraštruktúry so stanovením viacerých preferenčných kritérií.	Akceptované. Aktuálne pracujeme na analýze vplyvu infraštruktúry na ekonomický rozvoj, ktorá je parciálnym výstupom Národnej rady pre produktivitu. Aj na

				základe výsledkov tejto analýzy budeme môcť v nasledujúcej Správe rozšíriť diskusiu o strategickom plánovaní infraštruktúry. Taktiež v nasledujúcej Správe budeme zdôrazňovať, že ekonomický dopad je iba jeden z viacerých kritérií pri hodnotení politík. Plánujeme sa explicitne pozerať aj na iné kritériá, ako je kvalita života, zdravie, a environmentálne dopady.
2	S V, bod 6	Univerzity financovať tak, aby produkovali výskum, ktorý spolupracuje s podnikmi, a ktorý je na medzinárodnej úrovni.	<p>A. To môže znamenať, že základný výskum a spoločenské vedy budú mať horší prístup k financovaniu.</p> <p>B. Slovensko má málo medzinárodných podnikov, tak výskum pre slovenské podniky bude mať tendenciu nebyť na medzinárodnej úrovni. Prioritu môže získať aplikácia zahraničných technológií na Slovensku.</p>	<p>Akceptované.</p> <p>Ďakujeme za pripomienky. Túto tému aktuálne rieši projekt ISA v spolupráci s OECD ohľadom lepšieho prepojenia univerzitného vzdelávania a trhu práce. Výsledky tohto prebiehajúceho projektu zakomponujeme do budúcej Správy.</p>
3	S 6, o 1	Citát: Produktivita síce nie je všetko ...	Doplniť presný zdroj citácie	<p>Akceptované.</p> <p>Krugman, P., The Age of Diminishing Expectations (1994).</p>

4	S 9, posledný odst, tiež S 76, 3 odst	... dá sa prirovnať oberaniu nízko-visiaceho ovocia	Jednoduché a možno zavádzajúce porovnanie. V závere nie je jasné, čo je mienené bez znalosti celej štúdie.	Neakceptované. Koncept nízko visiaceho ovocia sa v štúdiu opakuje niekoľkokrát, a preto by toto prirovnanie nemalo byť čitateľovi cudzie. Jedná sa o prevzatie anglického výrazu 'low hanging fruit'. Predpokladáme, že odborná verejnosť tento výraz buď už pozná alebo ho v danom kontexte pochopí.
5	S 10,	... economies of scale	Pre slovenský obchod je možno dôležitejšia komparatívna výhoda, ktorá nie je spomenutá	Akceptované. Ďakujeme za pripomienku. Síce sme hranične spomenuli výhody medzinárodného obchodu v súvislosti s Davidom Ricardom, avšak nediskutovali sme explicitne o komparatívnej výhode. V budúcej Správe tento koncept zahrnieme.
6	S 20	Tabuľka 1.5	Je zaujímavé, že zadlženosť domácností na Slovensku výrazne vzrástla, viacej ako v iných krajinách. Prečo?	V Správe sme pripísali tento rast faktu, že Slovensko, ako jediný štát V4 ktorý je v eurozóne, bolo priamo ovplyvnené expanzívnu monetárnou politikou a nízkymi

				úrokovými mierami ECB v pokrízovom období. Samozrejme, môžu tam byť ďalšie faktory, ktoré hrali rolu.
7	S 21	Graf 1.12	Doplniť porovnanie s ďalšími krajinami	Neakceptované. Porovnanie s krajinami V4+AT sa nachádza v tabuľkách 1.7-1.9.
8	S 22	Tabuľka 1.8	Sú údaje pre cezhraničné obchodovanie (hodnota 1 pre všetky krajiny) správne?	Akceptované. Preverili sme tieto údaje a sú správne. World Bank hodnotí všetky krajiny Schengenu na prvé miesto kvôli rovnakému otvorenému prístupu cezhraničného obchodovania.
9	S 64	Inštitucionálna kvalita	Autori by mohli spomenúť koncept inkluzívnych a extraktných inštitúcií podľa Acemoglu a Robinson, prípadne aj nebezpečenstvo vplyvu oligarchov (tiež napr. Acemoglu).	Akceptované. Ďakujeme za návrh, spomenutie konceptu by jednoznačne obohatilo diskusiu piatej kapitoly. Zpracujeme ho v kapitole o inštitúciách v ďalšej Správe.
10	S 74	Graf 5.7	V roku 2017 je rozdiel medzi krajinami nevýznamný, čo by bolo dobré zmieniť v texte.	Neakceptované. Síce medzi krajinami V4 nevidieť významný rozdiel, podiel rýchlorastúcich podnikov je

				naďalej výrazne vyšší medzi Rakúskom a V4.
--	--	--	--	--

CELKOVÉ HODNOTENIE (recenzent/ka vyplní túto časť po vysporiadaní sa s pripomienkami analytickou jednotkou):

Správa o produktivite a konkurencieschopnosti Slovenska predstavuje podnetnú hĺbkovú analýzu vývoja produktivity do roku 2019. Štúdia identifikuje viaceré problémy vývoja, ktoré sa dajú súhrnne opísať tým, že Slovensku hrozí pasca stredného príjmu. Možnosti rastu na základe dovozu kapitálu a technológií zo zahraničia prostredníctvom priamych zahraničných investícií boli v posledných rokoch viac-menej vyčerpané. Zároveň chýbajú domáce zdroje rastu. S týmto záverom plne súhlasím a som rád, že štúdia tento záver veľmi jasne formulovala, pretože na Slovensku stále prevláda pštrosia stratégia zatvárania očí.

Slovensko stráca v súčasnosti jednu z hlavných bývalých komparatívnych výhod, čo bola kvalifikovaná pracovná sila, pretože vidíme postupné a výrazné zhoršovanie kvality školstva na všetkých úrovniach (od základných škôl po univerzity). Táto skutočnosť je veľmi dobre dokumentovaná sériou káuz o plagiátoch diplomových prác špičkových politikov Slovenska.

Je škoda, že publikácia štúdie v marci 2020 nevyvolala širšiu diskusiu o nebezpečenstve pasce stredného príjmu na Slovensku. Pandémia nového koronavírusu zmenila a výrazne zhoršila súčasný stav na Slovensku. Najnovšie predbežné údaje naznačujú, že Slovensko bude viac zaostávať za ostatnými krajinami EÚ a možno tiež za susediacimi krajinami V4, ako doteraz. Je preto dôležité, aby správa o produktivite za rok 2020 bola vypracovaná a publikovaná čo najskôr.

[1] Výber medzi: 1. analýza (komplexný analytický materiál s návrhmi konkrétnych systémových opatrení); 2. komentár (rozsahovo menší analytický materiál venujúci sa konkrétnemu čiastkovému problému); 3. manuál (metodické usmernenie vyplývajúce z potreby zjednotenia procesov a postupov v konkrétnej oblasti).

[2] Formát 1 pre komentár/manuál (2 recenzenti bez povinného odborného workshopu); Formát 2 pre analýzu (3 recenzenti a povinný odborný workshop).

[3] Do tabuľky značiť pripomienky zásadného metodologického a obsahového charakteru (nie štylistické či gramatické opravy).

[4] Vyplní analytická jednotka: pripomienka bola akceptovaná / pripomienka nebola akceptovaná a zdôvodnenie / pripomienka bola čiastočne akceptovaná a zdôvodnenie.